

سازمان حفظ نباتات
معاونت کنترل آفات
دفتر پیش آگاهی

دستورالعمل اجرایی

Archips rosanus (Linnaeus) جوانه خوار مرکبات Rose tortrix (Tortricidae)

دفتر پیش آگاهی و کنترل آفات

پرویز علیزاده، اصغر شایان - تیر ۹۶

دستورالعمل شماره: ۹۶۰۴۱۹

بخش اول : اطلاعات آفت

اهمیت و ضرورت:

یکی از آفات مهم درختان میوه و دیگر گیاهان خانواده رزاسه است. لاروهای آن پلی فاژ بوده و از اندام های گیاهی بیش از ۱۵ خانواده گیاهی از درختان میوه (از جمله رزاسه، هسته دار، مرکبات، انگور سیاه، زرشک) درختان و درختچه های جنگلی، درختان برگ ریز و زینتی، برخی غلات و علفهای هرز تغذیه کرده و در صورتی که جمعیت آفت بالا باشد میزان خسارت تا ۸۰ درصد هم می رسد.

روشهای شناسایی:

- حاشیه جلویی بال دارای برآمدگی هائی ضعیف و تیز در قسمت ما قبل انتهائی و در نرها دارای نقوش قهوه ای تیره مشخص بوده
- لوله شدن برگها در مراحل پایانی رشد لاروی یکی از علائم مشخص این آفت می باشد.

نحوه خسارت:

این آفت یک نسل در سال دارد و زمستان را به صورت توده های ۱۰۰ - ۴۰ تائی تخم روی قسمت های برجسته و چوبی گیاه، در قسمت پائین شاخه ها و در نزدیکی انشعابات شاخه ها می گذارند. حدود ۷۰ تا ۸۰ درصد تخمها در کانوبی و ۲۰ تا ۳۰ درصد تخمها روی تنه درختان در محل انشعابات شاخه ها گذاشته می شوند. در بهار سال بعد، لاروهای تفریخ شده از دستجات تخم زمستانگذران، ابتدا به روی جوانه های شکفته شده رفته و از برگهای جوان، گلها و میوه های جوان تغذیه می کنند. اما مرحله اصلی خسارتزای آفت، تغذیه لاروها از برگها بوده و پس از کامل شدن رشد لاروی، برگها را لوله کرده و در آن تبدیل به سفیره می شوند. حساسترین مرحله زیستی آفت به شرایط محیطی لاروهای سن اول می باشد و بهترین زمان مبارزه برای کنترل آفت محسوب می شود.

حشرات کامل، از اواخر اردیبهشت تا مرداد ظاهر شده و بیک پروازی آنها در اواخر تیر ماه می باشد، ۲ تا ۴ هفته زنده بوده و بیشترین تخمیزی را در نیمه دوم تیرماه انجام می دهند.

بخش دوم: دستورالعمل اجرایی کنترل

روشهای پایش و ردیابی:

- فعال شدن شبکه های مراقبت و پایش آگاهی از اسفند ماه به منظور بررسی و برآورد توده های تخم زمستان گذران آفت که غالباً در ارتفاع ۸۰ تا ۱۶۰ سانتیمتری تنه و در محل انشعاب شاخه ها و کانوبی درخت گذاشته شده اند.
- بازدید و بررسی منظم برگها و شکوفه ها از اوایل بهار به منظور تعیین پیک فعالیت لاروهای سن اول
- پایش و ردیابی منظم باغات با نصب تله های فرمونی به منظور آگاهی از زمان ظهور حشرات کامل و بررسی روند تغییرات جمعیتی آفت در سطح باغات آلوده.

کنترل زراعی و بهداشت گیاهی:

- حذف کلیه برگ های لوله شده و حاوی پيله های سفیرگی
- حذف پوسته های قدیمی پائین دست تنه درختان.
- هرس زمستانه یکی از برنامه های مهم مدیریت تلفیقی آفت در زمستان است، که در اوایل پاییز یا اواخر زمستان انجام شده و نوع هرس به ضخامت ساقه بستگی دارد. در صورت قطور بودن ساقه ۲-۳ جوانه را باقی می گذاریم و بقیه را هرس میکنیم. اما در صورت ضعیف و شکننده بودن ساقه، ۵-۶ جوانه را نگه میداریم و بقیه را حذف میکنیم.

کنترل بیولوژیکی و غیر شیمیایی:

- استفاده از ترکیب *Bacillus thuringiensis* subsp *kurstaki* در زمان تفریح تخم های زمستان گذران آفت بر اساس پایش آگاهی کارشناسان حفظ نباتات.

کنترل شیمیایی:

- روغن پاشی زمستانه برای از بین بردن تخمهای زمستانگذران.
- در صورت خسارت شدید آفت، استفاده از حشره کشهای نفوذی مرسوم از جمله فوزالون EC ۳۵٪ به نسبت ۲ در هزار، در پیک زمانی تفریح تخمهای زمستان گذران و بر اساس توصیه های کارشناسان شبکه های مراقبت و پایش آگاهی.
- حتماً بایستی قبل از سمپاشی نسبت به جابجایی کندوهای زنبور عسل اقدام شود.

بخش سوم: منابع

(۱) مافی پاشاکلایی شعبانعلی: بررسی مقدماتی پراکن دسته جات تخم شب پره جوانه خوار مرکبات *(Archips rosanus)* (Lep.; Tortricidae) بر روی درختان پرتقال تامسون ناول، اولین همایش علمی پژوهشی زیست شناسی و علوم باغبانی ایران، ۱۳۹۴.

- 2) Ali-Niazee, M.T., 1977. Bionomics and life history of a filbert leafroller, *Archips rosanus* (Lepidoptera: Tortricidae). Ann. Entomol. Soc. Am., 70: 391-401.
- 3) Doganlar, O., 2003. Determination of biology and parasitoids of European leaf roller, *Archips rosanus* (Lep.: Tortricidae) on apple in Pozanti district. Ph.D. Thesis. Institute of Natural and Applied Science, University of Cukurova.
- 4) Dolphin, E.R., M.L. Cleveland, E. Mouzint and R.K. Morrison, 1972. Releases of *Trichogramma minutum* and *T. cacoeciae* in an apple orchard and effects on populations of codling moths. Environ. Entomol., 1: 481-484.
- 5) Chapman, P. J. and S. E. Lienk. 1971. Tortricid fauna of apple in New York (Lepidoptera: Tortricidae); including an account of apple's occurrence in the state, especially as a naturalized plant. Spec. Publ. Geneva, NY: New York State Agricultural Experiment Station. 122 pp.